

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	
Egy évre	6 korona — fillér.
Félévre	3 " —
Negyedévre	1 " 50
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.	
Egyes szám ára 20 fillér.	

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Deák-tér 19. szám.)
Hirdetések jutányos árban vételnek fel.
Nyitólár sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szordán.

Agyonütöttek.

Megjósoltuk akkor, mikor megkezdték a bizottságolást. Ha deresre akarnak huzni valamely ügyet, nincs annak ennél pompásabb módja. Ki kell küldeni a kis és nagy bizottságokat. Ugy össze-vissza bogozzák ezek a legtisztább valót, jófajta borssal meg paprikával úgy körülteremtézik a legpompásabb falatot, hogy csakugy prüszköl bele az érdekeltség. Így járt a katolikus autonomia is. Már akkor tudhatta minden okos ember, hogy büzlik valami Dániában, tudhatták a katolikusok, hogy mindennek vége van. Nem is katolikus ügy ez már többé. Pártpolitikává tették az önző pártfőnökök. Az állam harcza az egyház ellen, melyben a győzelmet magának az egyháznak szeretett, de hozzá méltatlan fiaival akarja kivívni. Nem annak a kilencz millió katolikus magyar jogainak biztosításáról van itt többé szó, kik évszázadokon át élet-haláltusák közt védő bástyái voltak a nemzet életének, de a jogok elkobzásáról, lefegyverzéséről annak a csekély őrségnek is, mely a liberális kapzsiság ellen még itt-ott védte a határokat. Az aljas Jugurtha mint győztes ellenfél küldötte járom alá a büszke római sereget, a ma-

gyar kormány baráti jobbot mutogatva akarta ez a megalázást önvérein, a magyar katolikusokon végrehajtani. Amott a büszke római az erőszak hatalmának kénytelen volt meghajtani kemény nyakát, itt hogy a gyalázat teljesebb legyen. úgy volt preparálva a dolog, mintha a katolikus magyarság önkényt, jószántából akarná vállaira venni az igát. Jugurtha és a magyar kormány! . . Melyik haladt előbbre a gonosz eselszövés magaslatán?

A lepel végre lehullott, tisztán áll a kép. Hegyesre köszörült fogakkal, öklelésre készenlétbe helyezett szarvakkal látjuk rajta a magyar kormányt lefestve, előtte, mint a félénken mekegő áldozati bárány összezsugorodva hever a katolikus magyarság autonomiája. Az egyházi javadalmakat én adom, alapjaitok én fogom kezelni, az egyetemhez semmi közötök, a jogakadémiák az én hatalmam alatt maradnak, a középiskolák ügyeibe semmi beszólást nem tűnök. Igaz, hogy ez más vallásuaknál nem így van, mert ők rendelkeznek vagyónuk és gyermekeik nevelése felett, de ebből a hatalmi körből nektek egy fikarczot sem adok, mert először azokra az alapokra nekem is szükségem van, másodsor pedig katolikus közvéleményre semmi

szükségem sincs. Amattól hevülök, ettől a hideg a hátamba fut. Ha az nem marad körmeim között, ez pedig elhatalmasul, mi lesz belőlem? Hát a legrosszabb esetben elseprik azt a jóakaratu liberális kormányt, mely mindig ilyen csuf játékot üz a magyarsággal. De azért ne tessenek hinni, hogy a haza is el lesz veszve. Nem, csak a jogfosztók lesznek lerázva a nemzet nyakáról.

Akkor aztán szabadabban fog lélegzeni, kiépti alkotmányát, mely még most is csonka, daczára, hogy az összes európai memzetek között neki volt először.

Politikai tendenciákat ebbe a kérdésbe bevonni nem is volt volna szabad. De a kormány félti hatalmi körét, s kész kilencz millió magyart megfosztani legtermészetesebb jogától, melylyel mindenki fel van ruházva az országban, csak épen ők nem.

De most az a kérdés, mi a teendő? . . Elfogadjuk-e azt a koldustarisznyát, melyet nyújtogatnak felénk, vagy visszavetve a kapzsiságig fukar alamizsnások nyakába, tovább folytassuk a küzdelmet jogaink védelmére? . . Ha volna katolikus közvélemény, mint ahogy protestáns van, az bizonyára megadná a talpraesett feleletet. Népgyűléseket tartana még most a kong-

TÁRCZA.

Az árva.

Sűrű felhők üzik egymást a sötét éjszakában. A durva északi szél dühöngve süvölt végig az utcán. Egy-egy pillanatig mély csend, hogy aztán kétszeres erővel zúgjon fel ismét a dermesztő téli zivatar. Olykor-olykor, mint fájdalmas sóhaj, de a másik pillanatban, mint vad, kétségbeesett ordítás, majd vihogó gunyos kacaj s egyszerre úgy rémlik, mintha elfojtott csukló zokogásként beszélne a fagyos téli szél.

És igazán — mintha ez a csukló, szívtepő zokogás emberi hang volna. Talán az is! — Kesereg valakiért, a ki mivel jó volt, nem élhetett tovább e gonosz földön, mivel mindenkit szeretett, őt is szeretete valaki: az Isten!

Mély gyászba borult a Gedő Atila fényes, zajos kastélya. Meghalt a szép és jó Gedőné; megölte a titkos bu, a sok keserű köny, mit álmatlan éjjeleken hullatott durva, tobzódó istentelen férjéért.

Mindenki tudta, hogy az a szép fiatal asszony martir. Fényes uri kastélyában Gedő

Atilláné nem volt otthon; mert ferje, kit ő imádott, szenvedélyes, vad természetével, istentelen zsarnokoskodásával megfagyasztotta a családi boldogság szép, fehér virágát, mely osakis két nemes szív egyetértéséből virulhat fel.

Nem tűrte a térdelő asszonyt, az imádásos áhitatot; nem nézhette neje ágya fölött az Istenanya angyali arcját, nem a felesületen vérző Megváltót s az ajtó félhomályában a szentelt viztartót. — Vad dühvel követelte mindezek eltávolítását s a martir asszony vérző szívvel tette meg férje kívánságát, a béke kedvéért. — De még mindez nem volt elég!

Férje, kiben a vallásosság utolsó szikrája is kialudt, örült féltékenységgel kinozta gyönyörű feleségét.

Szeliden túrt az ifju nő, édes szavakkal kérlette férjét, kit, hogy mennyire szeretett, egyedül a jó Isten tudta csak!

Gedő Atillát ez sem puhította meg. A szelid megadása, a halvány bánatos arc, nejének angyali türelme felháborította a gyakran vad kitörésekre ragadta szilaj természete.

Végre megjött a szabadító, egy bájos angyalarczu kis lányka képében! Gedőné talán soha boldogabb nem volt, mint most.

A gyermek bölesőjénél virrasztva, mindent feledett és ismét az az édes érzés fogta el, mit házasságuk első heteiben érzett.

Szidi, a cukros kis apróság, a béke angyala lett!

Atila gyöngéd, szerető férj volt ismét.

— De hiszen a boldogság rózsaszínű felhője oly hamar szétfoszlik, mert ezen az örökké változókéony földön minden álhatatlan, mulandó, semmi sem tartós.

Szidike, a család gyöngye, nőtt, fejlődött szemlátomást. A mily mértékben gyarapodott a bájos gyermek úgy testileg, mint lelkileg, sajnos ugyanazon arányban tért vissza Atila féktelen természete nejjével szemben.

Szerette nejét; de hiányzott e szeretetből valami, mely a sziveket oly bensőleg egyesíti, felemeli, megtisztítja e szentes föld nyomorult salakjától, nemessé szentté teszi a nőt a férj előtt és mindenkor a tisztaság és becsülés glóriájával övezi a szeretett nő homlokát. Igen! — hiányzott az ő szeretetéből a hit, a vallás, hiányzott: az Isten.

Szerette nejét! de hogy: nyomorultul, kétségbeesetten, gyakran beszenyezve azt a uszta homlokot a gyanúsítás, a bizalmatlanság kísértő torzképeivel. A zaklatások és

resszus folyása alatt, s tiltakoznék azon merénylet ellen, melyet végre akarnak hajtani. De sajnos katolikus közvéleményünk nincs, mert nemcsak fent, hanem az alsóbb rétegekben is igen sokan a talpak nyalogatásával foglalkoznak közülünk. Epen ez a mi veszedelmünk! Így arra vagyunk utalva, hogy bizunk a kongresszusi tagok férfiaságában, bölcsességében, katolicitásában.

Az előbb jelzett két vélemény áll egymással szemben. Némelyek azt a semmiséget is, amelyet nyujtani akar a kormány, valami nagy grátiának, s óriási vívmánynak tekintik, amelyet nemhogy visszautasítani lehetne, de sürü kézsókók és görnyedező hajlongások közt kell elfogadni. A semmit is valaminek tekintvén, így gondolkoznak, jobb valami, mint semmi. A valamiből lehet építeni, idővel tágíthatjuk a jogokat. A másik vélemény azonban, melyhez mi is csatlakozunk az, hogy mi itt jogot nem kapunk, sőt ha elfogadjuk azt a valaminek képzelt semmit, lemondottunk jogainkról örök időkre. Többet még a szánkat sem szabad feltátni. Mert ha egyszer beismerjük azt és belenyugodtunk, hogy alapjainkat kormány kezelheti, hogy a nevelés ügyébe semmi beleszólásunk ne legyen, képzelhető-e, hogy ezen az állapoton valaha változtatni lehet. Még eddig nem szentesítette kilencz millió megegyezése, sőt napról-napra hangosabban követelte, hogy jogaiba helyeztessék, még sem lehet semmit se elérni. Hátha még szentesíteni fogja!

Aztán meg kedvezőbb időpont a mostaninál, midőn a katolikus férfiak képezik a többséget a kormányon, aligha virrad valaha a katolikus magyarságra. Ha most sem érhetjük el, hogy jogainkat biztosítsák, képzelhető-e, hogy az

utódok valaha ki fogják vinni, pláne mikor önkényt lemondunk rólok.

Szép és tartalmas beszédek hangzottak el a tárgyalások eddigi folyamán. A szónoki művészet mesterei úgy szólván versenyre keltek egymással. *Apponyi* Albert gróf, *Ugron* Gábor *Zichy* Nándor gróf, ifj. *Zichy* János gróf, *Rakovszky*, *Hortoványi*, *Dudek*, *Horánszky*, *Csernoch* és Erdély jeles püspöke, *Majláth* Gusztáv gróf, villogtatták mély belátásuk és az emberi szó hatalmának fenséges fegyvereit. *Apponyi* beszéde azon az ingoványos talajon, melyen mozognia kellett, bámulatot keltő. Ragyogó ideálokat festett a semmiből, úgy hogy művészetének varázsával képes lelánczolni az embereket. A beszéd tartalma azonban teljesen értéktelen. Ellenfeleinek hatalmas érvei alatt romba dőltek a fellegvárak, a nagy debatter eszméinek fenséges fényköréből kinpadra hurezoltatott, s mint szánalomra méltó parasita áll előttünk. *Ugron* Gábor mint magasan repülő sas szárnyalt felette, bebizonyítván, hogy formában és kifejezésben ma az ország első szónoka. *Majláth* Gusztáv püspök felszólalásából megtudtuk, hogy a püspöki kar sem hajlandó a koldustarisznyát nyakunkba akasztani.

Nem is lehet itt egyéb választás. Méltán megvárhatja az a kilencz millió kath. magyar a kongresszus tagjaitól, hogy jogaiból egy jottát se adjon fel. Nem kiánunk se többet, se kevesebbet, ideértve ő felsége főkegyuri jogát, mint amennyivel a többi vallásfelekezettek bírnak. Eddig vezettek bennünket, mint a vakokat, adják vissza a láthatárt, mert nekünk szemünk vannak. Ha pedig azt látja az ellenzék, hogy le fogják szavazni a kormány talpának nyalogatói, hagyja ott azt a gyűléstermet, álljon a nép élére és küzdjön tovább, míg ki nem vívta a teljes győzedelmet.

Mint a fuldokló a vízbe dobott kötélhez, úgy ragaszkodott Atila is a végpercekben az ő martir asszonyához. — Hiába!

Az Isten keze hosszú, mindenfelé elér; sujt és felemel, vigasztal és könyeket fakaszt; de sohasem úgy, hogy nekünk halandó földi lényeknek az javunkra ne váltnék. Megmutatja isteni arczát mennyei ragyogásában, mikor a boldogság napjait élvezzük és megmutatja az ő fenséges haragos arczulatát is, mikor csapásaival ostoroz a boldogtalanság napjaiban. Diszes ravatalon pihent az ifju szenvedő asszony. Mintha glória övezné szép fejét, oly megdicsőült, oly átszellemült volt halvány keskeny arca; ajkai, mintha most is imát, áldást rebegnének árva gyermekére, kitől még csak el sem bucsuzhatott, ki messze távolban van és már anyátlan árva.

Megvolt a temetés. Igazi temetés volt ez. Nem maradt itt szem szárazon, a gyermekek vékony hangú rivása harmonikusan olvadt bele az asszonyok és férfiak tompa, olfajtott zokogásába. — Meghalt a kastély szép urnője! Meghalt a falu védő asszonya! zokogták mindenfelől.

Gedő Atila a viális, büszke, gögős ur összeesve görcsösen zokog; s nézettek jó falusiak! mint hajt ő is veletek együtt tér-

Válasz „Y” urnak a Szatmár és Vidékében f. hó 14-én megjelent cikkére.

A Szatmár és Vidékében a legutóbbi párbajokra vonatkozó higgadt, tárgyilagos cikk jelent meg. Érvelése egy gondolkodó főre s emberszerető szívre vall s bár álláspontunk homlokegyenest ellenkezik, szivesen látjuk az íróat küzdőtérén. Most, midőn a hírlapi vitáknál a szenvedélyesség és személyeskedés van divatban, különösen kellemes jellenség az ellenkező eljárás. Ez a cikk azonban vádat tartalmaz ellenünk, kötelességünk magunkat védeni. „Y”-lon megró bennünket, mert a párbaj ellen irtunk. Igen tisztelt cikkíró ur! Ön bizonyára elősmeri, hogy a sajtónak kötelessége a társadalmi helytelen szokások, fonákaságok, bűnök, bajok visszaélések ellen küzdeni. Nos a párbaj egy helytelen, a középkori istenítéletekből hirmondónak itt maradt szokás, ne csodálkozzék tehát, ha mi ezzel szemben is teljesítjük kötelességünket s felemeljük ellene tiltakozó szavunkat.

De, folytatja, a ki a párbaj ellen ír, az nem veszi számba mai társadalmi viszonyainkat. Mert hiszen jól tudjuk, hogy társadalmunk, — casinóin — kitagadják a férfit, ki megfelelő elégtételt nem vesz a becsületén esett sértésért. Én ezzel szemben így érvelek.

Minden igazi férfi tartozik követni lelkiismerete szavát. Mellétekintet, megalkuvás nélkül emelt fővel kell haladnia azon az uton, melyet meggyőződése részére kijelöl. Aki egyszer alkudott, gyöngének bizonyult . . . s a ki egyszer gyöngé volt . . . máskor is nagyon valószínű, hogy az lesz.

Ha már most valaki belátja, hogy igazságot a véletlenségtől nem kaphat, a ki tudja, hogy egy buta ólomgolyó szennyet nem moshat le, bünt nem tesz jóvá, elvesztett boldogságot vissza nem hoz, . . . és mégis ki áll párbajozni, ámbár társadalmi tekintetből is, az már gyöngeséget árult el. Azért oly kevés ma az elvekért küzdő ember, mert olyan könnyen megtudunk alkudni a társadalmi felfogásokkal, szokásokkal. Pedig ha minden korban úgy tettek volna az emberek akkor soha sem volt volna a tudományban

det, hogy elmondja a sirnál zokogva, mintegy eksztázisba esve: Miatyánk, legyen meg a te akaratod!

Mondjátok aztán ti gögős, elbizakodott emberek, hogy nem bölcs és igazságos az Isten az ő végzéseiben!?

Ime, a kit nem hatott meg a legjobb, a legszebb, legtisztább nő szeretete, kérése és sok-sok szenvedése; az Ur egyetlen intésére, mit nagy csapásként bocsátott reá, megtört, térdre omlott és imádtá az isteni végzést.

Gedő Szidike árva lett. Óh, de árva — mondogatták a jó falusi asszonyok — szegény gyermek, nem lesz többé, ki téged szeressen, hisz' az a büszke gögős uraság maholnap új asszonyt röpit a drága szép kuriába — bizony, bizony, toldták a szót tovább — hát csak árva is az árva, ha arany is a kapufája!

De hiszen gyakran bebizonyult már, hogy mily együgyű az emberek profétáskodása még csak az időjárást illetőleg is, bizonyítják Falb pórul járt kritikus napjai; hát még aztán az ilyen ágas-bogas dolgokban, minő az emberi szív és természet titkai.

Gedő Atila más ember lett, határozottan megváltozott. Szidi lett most már egyet-

gyötrődések megszámlálhatatlanok voltak, mit nejjének el kellett viselnie.

Reá mérte végre az utolsó súlyos csapást is.

Szidikét, a nyolcz éves kis angyalt, nejjének minden boldogságát és vigasztát, kiragadta a szerető anyai karokból és elvitte egy szabadelvű neveléséről híres intézetbe, mert ma már ilyenek is vannak — hogy mint ő mondá: ne legyen oly bigott vallásos, mint az anyja.

Ezt már nem bírta el az ugyis száz sebből vérző anyai szív!

Mit részletezzem. Egy szép napon eljöttek az augyalok s elvitték azt a szenvedő tiszta martir lelkű asszonyt oda, ahol már a rózsának nincsenek szuró tövisei, hol a megtört szív nem érzi többé kínjait.

Valamint a ragyogó nap tündöklő sugarait csupán akkor méltatjuk nagyobb figyelemre, midőn egy hirtelen jött sötét felhő elfedi azt szemünk elől s marad helyette a sűrű sötétség: úgy Gedő Atila is csak akkor ébredt iszonyu veszteségének tudatára, mikor már nem látta többé, örökre elvesztette szeme elől az ő ragyogó napját s a halál fekete fellege félelmetes sötétségbe borította életét.

a művészetben, társadalomban haladás. Azok az egyének, kik előbbre vitték az emberiség ügyét, mind szembeszálltak koruk, társadalmuk előítéletével, követték lelki ösmeretük szavát, sokszor életük árán is.

Ugy-e nem veszi tőlünk rossz néven „Y” ur, ha mi inkább ilyen alakokat állítunk fel olvasóink előtt követendő mintaképül, mint a páros viaskodás hőseit.

Sőt a legtöbbször nem is viaskodásról van szó, hanem operettébe való produktióról.

Itas állapotban tettelegességig sülyedi egy jó czimbora, másnap, mire kijózanodik alig emlékszik arra, amit tett, ha visszaemlékszik, restelli azt, de nincs elég lelki ereje bocsánatot kérni.*)

A hivatalos komolyságot megőrizni alig tudó, inkább nevetni vágyó segédek kimondják a párbajt a barátunk másnap tanuk előtt lyukat ló a levegőben.

Valljuk meg, hogy ez a legtöbb párbaj történte. Okaiban és lefolyásában nevetéses. Az egész lelket megrázó eseményeket, a minőket enlit a czikkirő ur, ntkán intézik el párbajjal.

Csak a szebeni kapitány esetére hivatkozom, aki pedig bizonyára ismerte ugy a mai felfogás szerinti — lovagiassági szabályokat, mint bárki közöttünk.

De már a társadalmi felfogás sem olyan rideg és sötét, mint azt „Y” ur gondolja. Lueger, Várkonyi stb. nyiltan kimondták, hogy nem párbajoznak. Adott körülmények között szavainak urai maradtak és még eddig egyik kaszinó sem zárta őket ki azok közül, a melyeknek tagjai voltak. Többet mondok — ugy veszem észre, — hogy egy komoly gondolkozásu férfi sem itéli el őket. Már pedig társadalmi tekintetben is a komolyabb, értelmesebb elem ítélete mérvadó s nem megforditva.

Aztán Nagyváradon alig három hete tekintélyes állásu egyének és hírlapirók társadalmi uton mozgalmat indítottak a párbaj ellen és mindenki elismeri az ökol jog uralma ellen indított küzdelem nemes voltát. Végre a finomabb, a műveltebb elem már

*) Abban egyetértünk a czikk iróval, hogy a bocsánat kérés nemesebb és nagyobb lelkiert kíván, mint a cső elé állás és két rossz közül kisebbnek tartjuk mi is a kard párbajt.

len vigasza és élete czélja; nem eresztette vissza az intézetbe, hanem nevének egyik rokonát, egy jámbor és művelt özvegynt, házába hívta, hogy egyetlen drága kincsét gyermekét, nevelje, vallásosan olyannak, minő az anyja volt.

Gedő Atilla a büszke, olykor nyersességig dolyfős ur, árva gyermekének mindene lett; pótolni akarta neki azt a szeretetet is, mit — sajgó szívének keserű önvádjaként — ő rabolt el gyermekétől. Kézefogva vitte a templomba és együtt térdelt elárvult gyermekével az oltár zsámolyára, járulva a legszentebb eledelhez. A szobák szentélyek lettek, háza népe, a cselédség, becsületes hü és vallásos volt, miként az uraság. Visszahelyezte saját kezeivel, áhitatos, szinte féltő gyöngédséggel, a Madonnát az ágy fölé, a szenvedő Krisztust a feszülettel, és az ajtó homályába a szentelt viztartót. Hisz mind ezt így szerette Ő! Ezért halt meg Ő! — Szidike boldog volt, nem érezte árvaságát, hisz atyja szerető gyöngédsége mindenért kárpótolta a szomorú multat.

Szidike oly bájos és nemes szívu hadonná fejlődött, minővé csak a szeretet és vallásosság illatos légkörében válhatik az ifju leánysziv. — Bizony, bizony — mondo-

ma is elítéli a durva sértegetőt, és ha a konvenczióalis udvariasság szerint beszél is vele ismerőse, lelkében érzi az undort egy ilyen egyénnel szemben. Mindezek a haladás, a kibontakozás jelei — és miértragaszkodnánk a maradi álláshoz?

Utasít továbbá „Y” ur bennünket, hogy munkálkodjunk azon: a törvény kellőleg védje meg a becsületet. Valóban mi is rendkívül fontosnak tartjuk ezt.

Az egyéni becsület az ember legdrágább kincse, jól rendezett államban szigoruan kell meglakoltatni azt, aki abban mer gázolni, vagy aki egy tisztességes polgárt durván inzultálni képes. Mig azonban törvényhozóink maguk is vitytak, nem lehetett várni várni tőlök a törvény szigorítását, azért akarunk hatni a saját körünkben először a társadalomra s a tisztult izlésű társadalomnak lesznek azok a törvények becses gyümölcsei.

Ha még ezenkívül a bírák is mind szigoruban fogják büntetni a párbajozókat, főleg a sértőfelet, akkor nagyon hamar kimegy a divatból a párbaj, csak hogy akkor majd semmi erkölcsi erőbe sem fog kerülni a párbajellen szóval, tollal,**) tettel küzdeni.

Ismeretlenül és tisztelt Y. ur! Ön bizonyára jó vivó és bátor ember, jöjjön pártunkra, a társadalmi haladás dolgozó parijára, szálljon szembe nyiltan a közép-kori fonák szokással! Ügyünknek nagy hasznára van, ha olyanok jönnek a zászló alá, kiknek a kard és pisztolylyal való bánásban nagy rutinjuk van s kiknek személyes bátorságához szó sem fér.

J.

Hirek.

Jézus novénája. Vasárnap ünnepelte a kath. egyház isteni Megalapítójának névnapot. Megülte e napot, mint annak a névnek ünnepét, a mely annyi áldást, jót hozott az emberiségre majdnem két ezreden át. A székesegyházban ünnepélyes szent mise volt. A ker. hívek közül sokan a szentségekhez járultak s így bucsuban részesültek.

**) Csodálkozunk azon, hogy ezek hatalmát nem akarja elősmerni Schik ur, ugy látszik a történelmi átalakulásokat nem kísérte figyelemmel.

gatták a faluban, ki hitte volna, az uraság épen olyan, mint boldogult hitvese volt és ez a gyönyörűséges rózsabimbó — a mi védőszószonyunk hú képmása, ez pedig védő angyalunk lett!

És az volt! Titkon könyeket törült, nyomort enyhített, beteget ápolt. Titkon, — de nem mintha atyjától félt volna, mint haldan édes anyja, hanem mert nemes szive szerette ezen erénygyöngyöket, lehetőleg még atyja elől is rejtgetni.

Szidike szépsége és jósága mindazonáltal nyilt titok lett s büvös erővel vonzotta maga köré a legszebb és leggazdagabb ifjakat.

Csakhamar megkérte kezét a daliás szépségű és nagyon is felvilágosodott szellemű Bárdos Gida, a megyei fiatalaság becézett híres gavallérja.

Gedő Atilla ismerte jól, hogy mit ér ez a mindenkitől tömjénezett, körülrajongott büszke jellem.

Valaha ő is épen ilyen volt. Felvilágosodott, gögös és nyomorultul önző. Nem! ez nem az én árva gyermekemnek való, neki boldognak kell lenni, annak a férfinak, ki neki hitvese lesz, pótolni kell majdan anyai, apai szeretetet, a hitvesi szereteten kívül.

Requiem Hám Jánosért. Szatmár nagy-névü püspökéért, a sz. emlékü Hám Jánosért, hétfőn délelőtt 9 órakor a székesegyházban ünnepélyes gyász-istentisztelet volt, melyet püspök ur ő méltósága végzett fényes papi segédlet mellett. A templom hajójában felállított s a püspöki jelvényekkel borított ravatal mellett ő mondotta a liberát is. A gyász szertartáson jelen voltak a róm. kath. leány- és fiu-iskolák növendékei tanárnők, tanítóik vezetése mellett.

Személyi hír. Hehelein Károly prépost kanonok, autonómiai képviselő, a tárgyalások félbeszakítása után Budapestről hazajött, pénteken a reggeli vonattal azonban ismét a fővárosba utazik.

Polgármesterjelölés. Az ungvári városi képviselőtestületnek mintegy 60 tagja Hevesi Mihály elnöklete alatt értekezletet tartott, melyen elhatározatott, hogy *Blassovszky* Miklós dr. t. b. főszolgabíró fogják felkérni arra, hogy a polgármesteri állásra pályázatát nyujtsa be.

Kinevezés. Vármegyénk főispánja dr. Sternberg Géza, a nagykarolyi köz-kórház eddigi orvosát, az említett kórház igazgató főorvosának nevezte ki. — A Dr. Aldor Adolf elhalálózásával megüresedett vármegyei igazoló választmányi tagsági helyre pedig Ném Gyula vármegyei bizottsági tagot.

Esküvő. Folyó hó 15-én esküdtött örök-hűséget Bőrvolyben Kánya István betéteszerkesztő hivatalnok *Bodoky Szeréna* kisasszonynak, *Bodoky Gyula* bőrvolyi körjegyző és birtokos kedves és szép leányának. — *Kubovich Géza* dr. a napokban esküdtött örök-hűséget *Esztel Emmuska* kisasszonynak *Mező-Kaszonban*. Az esketési szertartást *Barton István* rk. lelkész végezte, ki az ifju párhoz emelkedett szellemű beszédet intézett.

Új szentszéki ülnökök. *Firczak Gyula* munkácsi püspök a munkácssegyházmegyei szentszékhöz *Gebé Andor*, *Gebé Péter*, *Hadssaga Bazil* dr., *Suba György* dr. theol. tanárokat és *Papp Antal* püspöki titkárt ülnökökké nevezte ki.

Eljegyzés. *Kozma István* ercsényei tanító, a helybeli kir. kath. tanítóképző intézet volt növendéke, jegyet váltott *Hirczy Mariaka* kisasszonnyal. — *Csengeri Géza* hajóskapitány a napokban váltott jegyet *Simig Béla* szolyvai állomásfőnök sógornőjével, *Rabolt Szidóniával*. — *Kiss Andor* munkácssegyház-

Képes volna-e erre egy gögös, öntelt' istentelen ember. — Nem! és ezerszer nem! — A kiszáradt kut fenekén nem terem igazyöngy! — Az istentelen, gögös ember szive pedig kiszáradt kut.

Röviden visszautasított Bárdos Gida, szerencsére még elég korán, hogy Szidike boldogsága meg lett mentve. Mert hiszen a leány sziv hasonló a finom tükör üveghez, a legkisebb lehelet meglátszik azon s elegendő arra, hogy fényes tisztaságát elhomályosítsa.

Szidike szive is ezen a ponton volt már. Még csak egy párszori találkozás és ő rabja a daliás, imponáló Bárdos Gidának.

Haja, hiába! ilyen a női sziv! Gyakran a legmélyebb és legnemesebb kedélyeket is elragadja egy-egy ily dicenimbuszszal körül-vett daliás gavallér közelébe.

De az ilyesmi rendesen csak muló káprázat, mely ugy, amint jött, el is tűnik nyomtalanul.

Szidike szívében is ilyenforma érzelmek ébredtek s jó szerencse, hogy ideje korán volt valaki, aki a gyöngy, tapasztalatlan lány előtt lerántsa a leplet e mesésen hódító gavallér jelleméről; mire aztán a vakító káprázat, mely Szidikét egy ideig fogva tartotta, nyomtalanul eltűnt.

megyei pályavégzett papnövendék jegyet váltott *Tóth István* drágabárfalvai gör. kath. lelkész leányával, *Gizella* kisasszonnyal. — *Czirbezz József*, a Szász Kóburg Góthai Fülöp herceg pusztá vaosi uradalmának ispánja — eljegyezte özv. *Unger Frigyesné* bájos és művelt leányát, *Herminát*.

Orvosi kinevezések. A Szatmárnémeti szab. kir. városban működő állandó vegyes-felülvizsgáló bizottsághoz a magy. kir. honvédelmi miniszter *Dr. Kölcsey Ferencz* közközházi igazgató főorvost és helyettesül *Dr. Vajay Imre* városi tisztii orvost nevezte ki.

Áthelyezés. A pénzügyminiszter *Altman Gyula* nagyszőlősi kir. adótárnokot a baranya-megyei sásdi kir. adóhivatalhoz hason minőségben áthelyezte.

Gyászhir. *Mazurek Ferencz* felsővisói róm. kath. tanító neje, szül. *Vargha Etelka* életének 25-ik, boldog házasságának 5-ik évében a hó 20-án délután 5 órakor Felsővisón elhunyt. Hült tetemei ma délután 3 órakor helyeztetnek örök nyugalomra. Az engesztelő szent miseáldozat e hó 23-án reggel 8 órakor fog a felsővisói róm. kath. templomban az egék Urának bemutatni. — *Kövessy Győző* kir. mérnök kis fiacskája, *Sándor*, életének 6-ik évében a múlt éjjel egy órakor elhalt. Ma délután 3 órakor temetik a *Báthory-utca* 23. számú gyászházól.

Elrendelt vizsgálat. A diósadi választókerületben, mint udvalevő, *Gabányi Miklós* tiszta-kóródi földbirtokost választották meg Kosuth-párti programmal. A választást kérvényre támadták meg s a képviselőház 5. bíráló bizottsága a diósadi választásra vonatkozólag elrendelte a vizsgálatot, mert mint az indoklás kifejti, a kerületben izgatás és megfélemlítés fenforoghatott. Ennek beigazolása végett rendelték el a vizsgálatot, melynek vezetésével *Issekutz Győző* bízták meg.

Szövetkezeti mozgalmak. A városunkban székelő „Északkeleti Vármegyei Szövetkezeti Szövetsége” mindinkább nagyobb tevékenységet fejt ki a szövetkezetek alakítása körül. Most foglalkozik a *Tekoháza* (Ugoosa), *Kárásztelek*, *Vármező* (Szilágy), *Dengeleg*, *Gacsály* (Szatmár) községekben felállítani szándékolt hitelszövetkezetek előkészítési munkálataival. *Misztótfalu*-ban pedig — hol a községi hitelszövetkezet már igen szép ered-

Most mutatta meg *Gedő Attila*, hogy ő igazi atyja árva gyermekének, midőn megmentette annak boldogságát, melyet már-már elnyelni készült a tatóngó örvény!

Ezzel ő még tartozott a martir asszonynak, kit most már imádságos áhitattal szeretett.

Szidike boldogságra született, mert nemsokára mennyasszonya lett *Percy Gábornak*.

Percy Gabort mindenki ismerte mély vallásosságáról és becsületes férfias jelleméről! —

Szivének őszinte lángolásával szeretette *Gedő Szidát* s az viszont őt. A rokonlelkek találkoznak!

A házasságok az égben kötnek: szóták mondani. E mondások itt valóban teljesedésbe mentek.

S midőn kéz a kézben pihenve az ol-tár zármolyánál örök hűséget esküdtek az életre, az árva lányka többé nem árva már, hiez van neki már anyja, apja és mindene a szerető férfiben, a hű élettársban.

A jámbor falusi asszonyok pedig boldogan mondogatják:

Az Isten is egymásnak teremtette őket.
Zagyva Mariska.

ménnyel működik — terményértékesítő szövetkezet felállításán buzgólkodnak.

A Katholikus Kaszinó f. hó 26. án este 6 órakor a Ceoil-egylet hangversenytermében felolvasó-estélyt tart, melynek programja a következő: 1. Felolvasás. Tartja *Rudnyánszky Gyula* ur, ki a katolikus kaszinó iránti figyelemből Budapestről városunkba jön. 2. Ének, gordonka és orgona kísérettel. Előadja *Orosz Alajos* ur. 3. A helybeli m. kir. honvédenekar két darabbal fog a felolvasó estén közreműködni. A meghívók a napokban fognak szétküldetni.

Ebédet adtak a Jézustársasági atyák a múlt vasárnap Jézus neve napja alkalmából ősi szokás szerint. A kir. kath. főgymn. tanárai voltak hivatalosak. Az ebéd folyamán *Hippich István* házfőnök szeretettel üdvözölte vendégeit, mire *Ratkovszki Pál* főgymn. igazgató válaszolt. Ezekon kívül több szellemes pohárvendéget is szerezték az együttlét kellemes perczeit.

A jogászok táncestélye szombaton pompásul sikerült a Vigadóban. A sesonnak ez szokott egyik legkellemesebb s legügyesebben rendezett mulatsága lenni évről-évre. A város közönségének színe-java adott itt egymásnak találkozó, mindvégig a logjobb kedélyhangulatban töltve az est óráit.

Áthelyezés. A vall. és közoktatásügyi miniszter *Nyegrus Gizella* aranyos-medgyesi állami tanítónőt hasonminőségben a zólyomi állami népiskolához helyezte át.

Két kis halott *Majtényi András* ev. ref. főgymnasiumi tanárt és nejét súlyos vesztés érte. Két kis gyermekük csaknem egy időben betegedett meg. Mikor az egyiket a vörheny jelei mutatkoztak, a másikat elkülönítették s mindkettőt féltő gondnal ápolták. Az önfeláldozó, gondos ápolás, meg az orvos segítség daczára, mindkét kisgyermek a vörheny áldozata lett. Az egyik szombaton, a másik vasárnap reggel halt meg. A mélyen sujtott bánatos szülők iránt nagy a részvét várososszerte.

Emberhalál lesz. Az új Vigadó előtt még nem is adunk neki valami nagyon sok időt, előbb-utóbb nagy szerencsétlenségek fognak történni. Csakugyan megfoghatatlan ez a felülelenség, melylyel városunk ügyeiben néha eljárnak. Azok a gipszminták, melyek a kolossális épület díszítményeit képezik, nincsenek oda erősítve semmivel. Mindössze egy kis malter tartja, melytől nagyon könnyedén el fognak válni. Akkor aztán Isten irgalmazzon, akinek egy a fejére pottyán. Nem így szokás azok elhelyezésénél eljárni. Hosszu vasrudakkal kell azokat a falba erősíteni és a tulsó oldalon csavarral ellátott foglaltó alkalmazni, hogy semmi véletlen szerencsétlenség ne történhessék.

Az ügyvédi kamarából. A szatmár-németi ügyvédi kamara legközelebb tartott választmányi ülésén Cs. *Májor József* ügyvédet, ki már évek óta elmebeteg, az ügyvédi lajstromból törölte.

Adomány. *Dr. Madve Kálmán* földbirtokos, indítatva a *Kölcsey-kör* kitűzött céljának nemes voltától s társadalmi hivatásának fontos kihatásától, 40 koronával a Kör alapító tagjainak sorába lépett. Midőn erről a nagy közönségnek örömmel hírt adunk, egyben az adományt hálásan megköszönjük. *Dr. Fecstel János* e. titkár.

Téli gazdasági előadások. *Darányi* földmívelésügyi miniszter a téli gazdasági előadások és rendezendő kurzusokra 162.550 kor. államsegélyt utalványozott. Ezen a télen s a jövő tavaszszal 387 vándor-előadást, 116 gazdasági téli kurzust és 190 olyan kurzust rendeznek, a melyen a falu földmivelő népe

valamely, a mezőgazdasági házi iparba vágó foglalkozást fog elsajátítani. A gazdasági vándortanárok a földműves iskolák székhelyén lévő rendszeres gazdasági kurzusokkal 1317 községben működnek azon, hogy kiszagadják az okszerűbb gazdaságvitel módjait elsajátíthassák és megkedveljék.

Alakuló gyűlés. „Szatmári független és 48-as párt” czímmel a polgárság között alakuló gyűlés lesz f. hó 26-án a „Vigadó” nagytermében. Az alakuló gyűlésnek tulajdonképen f. hó 19 én, vasárnap kellett volna megtörténni, azonban ez, amennyiben a gyűlés megtarthatására szolgáló engedély későn lett a hatósághoz beadva és az érdemileg elintézhető nem volt, így az alakuló gyűlést a jövő vasárnapra halasztották.

Betörés a beregszászi adóhivatalba. A múlt héten, eddig ismeretlen tettesek, éjnek idején a vasajtók fölfeszítése után behatoltak a beregszászi kir. adóhivatal pénztárába s ott három „Wertheim”-féle pénzszekrényt megfúrtak, azonban csak a szekrények felső lapjait voltak képesek megrongálni s így a pénzkészletet nem dezsálmálhatták meg. — A csendőrség már egy esomó kóbor cigányt — kikre a gyanu irányul — összefogdosott, azonban a tettest még most sem sikerült megtalálni.

Munkácson *Halasy B.* szintársulata tartott hat heti szezonban előadásokat. Az igazgató páron kívül leginkább kitűnt s a közönség kedvence volt *Toronyi Gyula*, fiatal tenorista. Ez ifju nagyobb színpadon is megállanának helyét, ott érvényesülne csak szép tehetsége. Nem lehet eldönteni, hogy szép csengő hangja vagy precíz játéka érdemel-e nagyobb dicséretet. Ehhe: járul kellemes megjelenése, csinos külseje, mi a színpadi hatást előmozdítja. Kiváló tehetsége fényes jövőt biztosít számára. A társulat *Munkácsról* *Szentesre* ment.

Tanítók mozgalma. Egyre nagyobb hullámokat ver fel az a lelkes mozgalom, melyet Magyarország kath. tanítói az országos tanítói nyugdíjtörvény revíziója ügyében megindítottak. Lapunkban már megemlékeztünk a párkányvidéki tanító-egyesület mozgalmáról, melyhez csatlakozását fejezte ki a szatmár-ugocsa-megyei róm. kath. tanító-egyesület is. Most a sümegi róm. katolikus tanítók körének memoránduma fekszik előttünk, melyet abból az alkalomból terjesztettek fel a képviselőházhoz, hogy az 1891. XLIII. t. c. rendelkezése folytán a tanítók nyugdíjtörvénye legközelebb az országgyűlés elé kerül. Az országgyűlés képviselőházához beterjesztett memorándumban a következőket kérik: 1.) Legyen a tanítók nyugdíjalapja teljesen az államé, a tanítókat pedig nyugdíjazzák az 1835. XI. t. c. szerint úgy, mint az állami tisztviselőket, azzal a módosítással, hogy a szolgálati idő — tekintve, hogy a középiskolai tanároké 30 — a népiskolai tanítóké 35 év legyen. 2.) A 40 szolgálati év szállíttassék le 35 évre a nyugdíjintézet összes tagjaira, tehát azokra is, akik már 1870. előtt szolgálatban állottak. 3.) A nyugdíjjogosultság már a betöltött 5 szolgálati év után érvénybe lépjen. Ha azonban a tanító hivatása teljesítése közben lett munkaképtelen, vagy halt meg, úgy ez esetben 5. év előtt is nyugdíjat, illetve özvegye és árvái rendszeres évi segélyt kapjanak. 4.) A szolgálati évre a 20.,—illetve 21. életév-től, — hanem a hivatalbalépéstől számítassanak. 5.) Az árvák 20 éves korukig kapjanak gyámpénzt, kivéve, ha a 20. évet megelőzőleg kenyérkereseti pályára lépnek vagy a leányárvák férjhez mennek. 6.) A

betöltött fél évet egész évrnek számítsák. 7.) A fizetés emelkedés esetére szedett 50 százalékot töröljék. 8.) A kántori jövedelmet vegyék be a nyugdíjösszegbe. 9.) Az iparos tanulók iskolájában és a gazdasági ismétlőben tanító nyugdíjintézet tagok fizetését szintén számítsák be a nyugdíjösszegbe. 10.) A férjek árvaikkal elhalt nejeik után, hasonló elbánásban részesüljenek, mint a feleség és gyermekei a férj után. Wlassics miniszter, ki jó indulatát a tanítóssággal szemben több ízben megmutatta, bizonyára figyelembe fogja venni a tanítók jogos panaszait s a nyugdíjtörvény revíziója tárgyalásánál azokra tekintettel lesz. Ha a tanítósságnak sikerülni fog a 40 évi szolgálati időt az országgyűlés által 35 évre leszállíttatni, már az is nagy vívmány lesz. Ennek kivívását őszintén óhajtuk a magyar tanítói karnak.

A kath. legényegyesületnek f. hó 19-én a „Vigadó-ban” rendezett táncmulatságára szép számmal gyűlt egybe a közönség. Az ifjuság fáradhatatlanul tánczolt Bunkó Vincze zenekara mellett. Ha anyagilag nincs is nagy eredmény, a kedélyes, fesztelen mulatság erkölcsi sikere bőven megjutalmazta a rendezők fáradozásait.

Színházi műsor: Szerda január 22. Réthy Lina felléptével: Görög rabszolga. Vig operette. Csütörtök január 23. Raskó Erna jutalomjáték: Vasgyáros. Színmű 5 felvonásban. Péntek január 21. Kuruczurfang, zónaelőadás. Szombaton január 25. Flórka szerelme. Leg újabb eredeti magyar-román népszínmű 3 felvonásban. Irta: Dr. Moldován Gergely. (Ezen előadásra a szerző személyesen fog Kolozsvárról Szatmárra jönni.) Vasárnap január 26. V. László király és Hunyadi László halála. Történelmi tragédia 5 felvonásban. Irta: Dobsa L.

Vasuti botrány. Talán nagyon is udvariassak vagyunk, ha csak vasuti botránynak nevezzük azon párját ritkító esetet, mely hegyi vasutunknál folyó hó 16-án történt. Ugyanis a d. u. 4 óra 40 perczkor Szatmárhegy felé induló vonat alaposan megkínította a *tisztessegesen* felemelt viteldij mellett is utazni kívánó közönségét, a mennyiben a hidfőnél egy teljes óráig kellett várakoznia a vonatra. Az idővesztéget csak megjárta, de Uram fia! abban a zord időben, mikor a hó csaknem eltemette a várakozó közönséget, — melynek fele része kis iskolás gyermekekből állott — bizony hajmeresztő volt. Azt hisszük, mindenki visszaemlékezik arra a borzasztó időre mely azon napon volt s annál inkább elképzelhető, hogy mily kínos lehetett az az egy órai várakozás künt a szabadban. A kis gyermekek a szó teljes értelmében a fagyásnak voltak kitéve. Semmi sem volt védelmükre a nagy szél s hideg ellen. Végre a *bölcs intézkedés* után a vonatnak meg lett engedve, hogy 4 óra 40 percz helyett 5 óra 40 perczre feljőjön az utasok után a Hidfőig. Hozott magával két személy kocsit is melyek közül az egyik kevésbé, míg a másik teljesen fűtetlen volt. A fűtött kocsiba nem lehetett beférni, így az utasok egy része a fűtetlen kocsiba szorult azon a jó reményeg fejében, hogy azt is befűtik. De — sajnos — a kocsi jéghideg maradt a Hegyig s az utasok benne hasonlóképen, ami az egy órai ácsorgás után nem valami kellemes lehetett. Kérdjük: van e tudmása az üzletkezelőségnek erről a valóságos emberkinzásról? Ha van, úgy elvárjuk, hogy az illetőket, kiket a mulasztás terhel, szigorúan kérdőre vonja, ha pedig nincs, úgy kérjük ez uton tudomásul venni, mert azért a *megduplázott* viteldijért mindenki elvárhatja, hogy leg-

alább *meleg kocsiban* utazzék és pedig *menet* *rend szerinti időben*. Végre megjegyezzük, hogy hasonló esetben a komolyabb lépéseket nem mulasztjuk el megtenni. *Több utas.*

Szobafűz. A mészáros-ipartársulat Hám-János-utcai házában hétfőn délelőtt tűz ütött ki. A tűz az emeleten levő eselédzobában keletkezett, még pedig úgy, hogy az erősen befűtött kályha esővétől a deszkafal tüzet fogott. A tűzoltóság csakhamar eloltotta a tüzet, mely alig valami kárt tett az épületben.

Zsidó gyámoltalanság. Az ugynevezett „*Szatmár megyei Politikai Hírlap*”, mely tudvalevőleg az alispán védzárnyai alatt piszkolódik megalapítása óta a vármegye közönségének előkelő férfaival, hozzánk is idedörzsölte magát. Nagyon természetesnek találjuk, hogy onnan piszkolódásnál egyéb nem süthet ki. Csak biztatja magát, hogy majd így, majd amúgy megmutatja a Heti Szemlének, de persze sem érvekkel, sem eszmékkel előállani nem tud. Ahhoz ész kell *Vexler ur!*... Hírlapírói tisztelességről ne beszéljenek ott, ahol nem létezik. Megmondta *Böszörményi* Emil és társai. Csudálatos, hogy csak épen az alispán nem akarja észrevenni ezt a nagy tisztességet a maga valódi formájában. Ugy látszik, hogy ott is sok elfér már. Azért kezd a régi népszerűség nymbusza foszlányokban lógni lefele a kalapjáról. Ha már Vexlerrel állott egy sorompóba küzdeni *az elve* *kért*, ez ugyan nem fog számára sok babért teremni. Vigyázzon, hogy vitéz bajnoka magával ne rántsa. Mert ha bukik, ő ugyan nem veszít semmit, hisz' a legrosszabb esetben visszatérhet oda, ahol kezdte. Mentő eszköznek mindig a rendelkezésére fog állani egy hátikosár, meg a *libagége*, de az alispánnak nagy salto mortale lesz mellé pottyanni. Egyébiránt Vexler urhoz nincs is semmi szavunk, mert amint látszik, ott ugyan üres a kabinet, nincs kivel beszélni.

Kaplony. A nagynevű *Károlyi* grófok, kaplyoni sirtemplomában, — melynek alapját a halhatatlan emlékü *Károlyi* Sándor gróf, a szatmári békeszerző, 1719 ben tette le Jézus születésének szentelve; de az az 1834-iki földrengés által elpusztult, míg nem *Károlyi* György gróf által ujjaépített és 1847 ik évi Szt. Háromság vasárnapján a szentség hírében elhalt *Hám* János szatmári püspök szép ünnepélyvel Pád. Szt. Antal tiszteletére felszentelte; — a kegyuri Család előzékeny szíveségéből egy jámbor özvegnőnek elhalt férje iránt táplált kegyeletének nagyrabecsülésével az elmúlt nov. hó 10 én lett elhelyezve és a püspök ur engedélyével megáldva a világszerte szent polychromirozott 150 cm. magasságu szobra kis Jézuskával a jobb karján, a szüzesség liliomával a baljában, melyet Nagy János temesvári szobrász művészies alkotásu állvánnyal és rácsozattal ugyszintén perzselylyel 290 koronáért állított elő. Az első perzselynyitáskor decz. 16-án 48 k. és 25 fillért találtunk összegyűlve, mely összegből Karácsony vigiliáján 25 szegénynek osztottunk ki 25 drb 5—5 kilós szép fehér kenyeret: 27 k. 50 fillér értékben. Természetesen nem mulasztottuk el hálat adni közösen a jó Istennek, ki szent Antal által részesítette szegényeinket néhány puha falatkényérben az isteni végtelen szeretet nagy ünnepén. Reméljük, hogy a megmaradt 20 k. 75. fillérhez gyűjt szent Antal még annyit, hogy egyszer a tél folyamán ismét megörvendeztethetjük az ő szegényeit.

Sursum corda cím alatt megjelent *Kertész* Ferenc esztergomi főszékesegyházi karnagy által nagy gondal összeállított kath. kántorkönyv II. füzeté. A népéneknek és a legszükségesebb choraltoknak gyűjteménye ez, miértis minden kántornak feltétlenül szüksége van rá. Egy vaskos, mintegy 280 lapra terjedő füzet ára 5 korona, a teljes mű ára,

mely 4 füzetből fog állani, csak 16 korona. A szerzőnél rendelhető meg Esztergomban.

Ázsiai állapotok. Valóban megdöbbentő az a számos közbiztonság elleni merénylet, mely Ugornyan és Gergelyiben 2—3 hét óta napirandén van. Ez idő alatt ugyanis négy rendbeli rablás, s 7 rendbeli rablási kísérlet történt és még mindezeig a csendőrség, noha Gergelyiben székel, semmit sem tudott kipuhatólni. Elraboltak Ugornyáról aranyneműeket, órákat, aranyláncokat, buzát. Gergelyiből pénzt, tengerit. Ezért aztán a két közel szomszédos községben a lakosság a legnagyobb félelem, rettegés közt virrasztja át a sötét éjszakát s csak a folytonos éberségnek köszönhetik azok a tulajdonosok, kiknél már a rablási kísérlet megtörtént, hogy az ő vagyoniukat is el nem rabolták és egyéb szerencsétlenség nem történt. Egy izráelitára már 2 ízben törtek rá. Mivel a rablók közül még senkit el nem fogtak, egész bátorsággal végzik vakmerő rablásaikat.

Lezuhantak a toronyból. Megrendítő szerencsétlenség történt a napokban *Mikola* községben. A napokban temették ugyanis a községnek egyik vagyonos polgárát s meghúzták az összes harangokat. A harangozóknak sürgős dolga akadt és nem várta be a temetés végét, hanem a harangozást rábizta a gyermekekre, akik ilyen alkalmakkor sokan szoktak felmenni a toronyba. Ez alkalmával is vagy nyolcz gyermek volt a toronyban s mikor a harangozást befejezték, mint-hogy a harangozó nem volt ott, elhatározták, hogy galambokat fognak. A galambok a toronyablak felett levő párkányon ültek, hogy tehát észrevétlenül a madarakhoz férközhessenek fel kellett mászni az ablakba s onnan kívülről kinyulni a galambokért. A fiúk közül négy legnagyobb: Lajos Vincze, Récák Feri, Gulyás Feri és Marecz József vállalkoztak e veszélyes terv végrehajtására. A négy fiu felkuszott a torony ablakába s belekapaszkodott az ablak keresztfájába és úgy nyultak fölfelé a külső párkányra. A nagy súlytól a korhadt keresztfa eltört s a négy gyermek hanyatt vágódva zuhant le a toronyból. Kettő közülök fejfel, kettő pedig háttal esett a földre. A két előbinek teljesen szétzúzódott a koponyája s rögtön meghalt, a másik kettő pedig súlyos belső sérülést szenvedett s most a halállal vívódik.

A halmi-l róm. kath. iskolaszék saját iskolája javára Halmiban e hó 26-án a Magyar-vendéglő termében zártkörű táncmulatságot rendez, melyre a közönséget tisztelettel meghívja az iskolaszék nevében: *Horváth* Endre iskolaszéki jegyző, *Benyovszky* Aladár főgondnok, *Ujlaki* János algondnok. Belépti díj: Személyjegy 1, családjegy 3 korona. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

Az önkéntes tűzoltó-egyesület február 2-án a „Vigadó” termeiben, felszereléseinek gyarapítására és a tűzoltó zenekarral járó kiadások fedezésére, dijkiosztással egybekötött. álarcosbált rendez, melyre a közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Belépő díj: Személyenkint előre váltva 1 k., a bál pénztárnál 1 k. 20 f. Karzatjegyek: 1-6 sor 1 K. 2. és 3 ik sor 80 f. Egy tombolajegy 10 fillér. Felülfizetésekét köszönettel fogadunk. A bál kezdete este 7 órakor. Jegyek előre válthatók: *Horváth* Béla, *Ekker* János, *Mertz* István, *Sternberg* Testvérek, *Koós* Kálmán, *Kinál* Géza és *Kenyeres* Károly urak kereskedéseiben és a tűzoltó őrtanyán. *Műsor:* A táncmulatságot megelőzőleg d. u. 4 óra-

kor nagy díszmenet indul a tűzoltó-őrtanyáról. A menetet megnyitó 24 tagból álló magyar lovas bandériumot *Karneval herceg* őfelsége vezeti. Azután következik a pompás tűzoltó zenekar első felléptével, melyet az alvilágból kölcsönzött 13 gonosz lélek követ a Gönczöl szekerén. A díszmeneten részt vesz Menelik abessziniai négus (császár) nagyszámú rásók és harámbasák kíséretében, ezután a Tibeti Láma és kísérete. A díszmenetet a Koreai király és felesége zárja be valódi afrikai fogatokon egész álarozos udvarával. A bálteremben. A bálterembe 500-iknak belépő férfi, valamint 500-iknak belépő nő együttesen egy darab 20 koronás aranyat nyer jutalmul, e végből a belépésnél mindenki egy nyerő számot kap a belépti-jegy mellé ingyen, minden díj ráfizetés nélkül, melylye ki-ki megállapíthatja szerencsését. Hogy pedig a szerencse többekre is reá szállhasson, már 100-iknak belépő férfi, ha felkeresi azonosót, ki a 100-ik számot kapta visszakapják belépti jegyök árát és jutalmul együttesen egy darab 10 koronás aranyat nyernek. 300-iknak és 400-iknak a bálterembe lépni, hogy örömlük teljes legyen, csak azon nőket kell felkeresni, kik szintén a 400-ik, 300-ik és 200-ik számot kapták és ezen férfiak és nők együttesen egy egy 5 koronás ezüstpénzt kapnak jutalmul. Mindezen jutalmak a 2 nyerőszám bemutatása mellett a bál pénztárnál azonnal kiadatnak. Pontban éjjeli 12 órakor kezdődik az érdekes díjak kiosztása, a mikor is:

1. A legszebb nőálarozos nyeri a 30 korona értékű díszdíj. 2. A legszebb férfiálarozos nyeri a 20 korona értékű díszdíj. 3. A leggrutabb nőálarozos nyeri a 20 korona értékű díszdíj. 4. A leggrutabb férfiálarozos nyeri a 10 korona értékű díszdíj. 5. A legjobb csárdás-tánczos férfi vagy nő 50 darab finom szivart nyer. A díjakat a bíráló bizottság osztja ki. E meghívót kiadta Szatmárt. 1902. év január 16. A tűzoltó parancsnokság. *Tan-kóci Gyula* parancsnok és a tisztikar tagjai.

Végzetes ruhamosás. A mi a falusi fiatal-ságunknak „az ivó kut“-ra járás és a Tisza parti lakóknak a „Tiszára járás“, ugyanazon, vagy még élvezetesebb multság a munkácsi nőcselédeknek a Latorcán való ruhamosás. Ily örömmel eltelva sietett Bereznyák Háfia e hó 17-én a reggeli órákban egy nagy rakás finom feherneművel, mert hiszen Péter is ott lesz és ruhamosás közben úgy gondolta, jól kimulatják magukat. Hajh, de a balvégzet egészen mást végzett. Alig lépett a szép Háfia a jégnek vélt vastag hó rétegre a víz szélén, lesüllyedt az vele és ruha-csomóstól együtt a víz alá merült és az ott levő szemtanuk jajveszékeltése közt menthetlenül odaveszett.

Fizetés helyett golyó. Sumár Vendel berettyó-ujfalusi napszamos egyik közelebbi estén ittas állapotban betért Deutsch Simon korcsmájába. A korcsmáros nem adott neki pálinkát, mert különben is adós volt már. Sumár ezért éktelen dühbe jött, felkapott egy széket s azzal akart Deutschra rohanni, de a korcsmáros a széket kicsavarta a kezéből s azután a legényt kilökte az ajtón. Sumár nagy káromkodások között távozott, de egy óra múlva ismét berohant a korcsmába, revolvert rántott elő s ezzel a szavakkal: Nohát kifizetem az adósságot! — kétszer rálőtt Deutschra. A két lövés közül az egyik a mellébe, a másik a hátába furdott a szerencsétlen menekülő korcsmárosnak, aki összeesett és meghalt. A dühöngő ember még ezek után is tett néhány lövést az ajtó felé s a korcsmában jelen volt néhány ember csak akkor tudta lefogni, amikor már minden töltényt kilötte. A gyilkost megkötözve bevitték

a község házába, honnan a csendőrség vette át s bekísérte a bírósághoz.

Gazdátlan milliók. A kihuzott sorsjegyek, részvények, záloglevelek, kötvények stb. nyerevényei és tőkeértékei révén sok millió korona hever gazdátlanul az illető kifizetési pénztárakban egyszerűen azért, mert a ki-sorsolt értékpapírok jogos birtokosai mitsem tudnak arról, hogy sorsjegyük vagy kötvényük ki van huzva. Most jelent meg és előttünk fekszik a Lendvay Sándor által kiadott 1902. évi Pénzügyi és Tőzsdei Évkönyv, a mely egyebek között tartalmazza a kezdettől fogva a mai napig kihuzott azon magyar, os trák, külföldi sorsjegyek kötvények, záloglevelek, részvények, kimutatását, a melyek kifizetés végett bemutatva még nincsenek, tehát a melyek nyerevény, illetve tőkeösszege az illető pénztárakban hever. Ezt a közhasznú munkát ne mulasztja el senki sem megszerezni, akiknek sorsjegyei, értékpapirjai vannak vagy a ki ilyeneket kezel. A Pénzügyi Hírlap előfizetési ingyen kapják a könyvet az 5 kor. előfizetésért, a mely a kiadóhivatalba (VII. Kerepesi ut 44.) küldendő.

Italmérők figyelmébe. A kereskedelemügyi miniszter az elemiszerek kiszolgáltatására kívánt iparengedélyek megszerzése céljából beadandó kérvények határidejét folyó évi december 31-ig meghosszabbította.

SZÍNHÁZ.

A múlt kedden (jan. 14.) Bisson kitűnő, ötletekben, komikus jellemek és helyzetekben gazdag vígjátéka, a „Pont Biquet család“ került színre. Az előadás menete általában vontatott volt s így sokat levont a darab külső sikeréből. Pompás maszkujjal és játékujjal tündek ki: Szilágyi — a halember, Miklóssy (Bouzn) és Halmay Kornélia (Pont Biquetné.)

A szerdai előadásról (Szép Heléna) nagyon kevés jót mondhatunk. A jó csak Lévy Berta úrnő enekéről mondható; a kevés közönség elismeréssel is volt irányában. A többi szereplők játéka igen alacsony fokon állott. Rátonyi Stefike (Orestes) éneklése még a türethetők benyomását sem tette a hallgatóra. Miklóssi Gyulának (Menelaus) nem voltak babérai, mert a karzat üres volt. Rédey István (Páris) nehézkösen énekelte. A többi szereplők sem igyekeztek jót adni; az összjáték rossz volt; és még rosszabb a kar éneklése.

E héten is volt jutalomjáték. Csütörtökön ugyanis Margittay Gyula vette jutalmát a Zola „Pálinka“ cz. regénye után irt hasonló cz. tulságosan realiztikus irányu drámában. Társulatunknak ez a tehetséges, szorgalmas és ambiciozus művésze, ki nap-nap mellett óriási munkát végez a deszkákon, hogy a közönség igényeit kielégítse, aki ha kell, bonvivant, hős szerelmes, lyrai szerelmes stb. egy személyben, bizony nagyobb pártolására lett volna érdemes a színház-látogató publikumnak. Az a peccsés levél és a felnyújt otájdék-tárgyak nem elégíthették ki ambícióját, szívesebben látott volna 5 nézőkkel megtöltött széksorokat. Dicséretére legyen mondva, hogy játéka, de a partnereijén sem látszott az elégedetlenség legcsekélyebb nyoma sem. Azt a rombolást, amelyet a pálinka ivói szenvedélye véghezvitt a darab főhősében (Coupaen), megrázó hűséggel mutatta be. A delirium jelenetben volt legnagyobb. Méltó partnere volt Raskó (Gervaise), ki csak a legutolsó képben nem találta bele magát szerepében. Ki kell emelnünk intrikus szerepébe Barna Jolánt (Virginie), a józanság képviselőjét, Gyóré (Gonjé), a jó utra tért kovács legényt, Miklóssyt (Jaj a czizmám) s az alkoholistákat: Mészáros (Lantier), Viharit (Bibi) és Rédeit (Csahos). Kár, hogy az egyes képek közötti nagy szünetek csaknem a végletekig fokozták türelmetlenségünket.

Pénteken és szombaton zónaelőadások voltak. „A bor“ immár ötödször, zsuffolt ház előtt kitűnő előadásban és a Szulamith.

Vasárnap Katalin Czárno eredeti operette került színre. Irt: Dr. Beldi Izor. Zenéjét szer-zette: Fejér Jenő. Rendező volt: Szilágyi Dezső. Katalin Czárno szövege kedves, naiv poema, ment minden frivolitástól és az újabb operette szövegek extra vagantiától. Verselése könnyed, rimeit csengők. Zenéje behizelgő, dallamos, sok helyütt megható szépségű, de nem mindenütt eredeti. Az ember akárhányszor úgy érzi, mintha hallotta volna márt ezt, vagy azt a variációt Sulamith, San Toy, esetleg mas darabban. Főszerepe Solty Paulának van benne, aki a büszke, szép czárnőnek élet untságát, a rideg külső alatt is érző, szeretetre vágyó szívét, változékonyágát sok finomsággal érezette ki játékában, enekével különösen az utolsó felvonás lágy, andalgó dalában ért sikert. Lévy Berta (Duplessis Germain hadnagy) pajzán kedvű, könnyelmű kis-katona volt és mindig tisztán, szépen intonált. Ki kell emelnünk még Margittayt, Mészáros, Rá-tonyit. Miklóssy unokáinak ma hálás publi-kuma volt.

Hétfőn „A tiszteletes ur keservei“ cz. éppen nem épületes tárgyú, képtelen, de ka-czagató helyzetekkel megtömött vígjátékot láttuk. Margittay, Győre, Raskó, Barna J., Mészáros, Miklóssy fel is használták az alkal-mat és igazi jó kedvvel játszották meg hálás szerepeiket. De a legjobb volt Vihary, ki Ra-bot Mátyás szerepében kitűnő zsáner-alakot mutatott be. Solty kissé túlzott a szakácsné konfidens szerepében. Az összjáték kifogásta-lan, a darab lefolyása könnyed és gyorsme-netű volt.

A Dr. G. Schmidt főorzs és tisztiorvos-féle

fülolaj

gyógyít **időszakos süketséget, fül-fájást, fülzugást és nagyothallást** még idült esetekben is. Egyedül kap-ható üvegje 2 frt

a **Városi gyógyszerárban**
Városháztér Budapest.

Eladó szőlő.

Egy szép szőlő a **Nagylippán**, rész-ben beültetve, szép lakóházzal

ELADÓ.
Bővebb felvilágosítás nyerhető e lap kiadóhivatalában.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1901. november 1-től.

Szatmárról indul:

	Gyors vonat		Személy vonatok			
Debreczen	6 ⁴²	1 ⁵⁵	3 ⁴⁵	9 ¹⁸	2 ⁴⁷	7 ³⁹
Királyháza		2 ²²	6 ²³	12 ⁴⁶	7 ¹⁸	
N.-Bánya			6 ²³	7 ³⁰	Minden szerdán	
F.-Gyarmat			10 ¹⁵	7 ²³	V.	2 ²⁷
Szatmár-hegy piacz	köznap		Szamos hídtól 3 ²⁰ 6 ²⁵		12 ²⁰	4 ²⁰
Erdőd			naponta pénteken			4 ²⁰

Szatmárra érkezik:

Debreczen	8 ⁵⁰	2 ²⁰	6 ¹¹	8 ²⁷	7 ⁰⁸	12 ⁰⁸
Királyháza		1 ⁵⁴	9 ¹⁰	6 ⁵²	10 ¹⁴	
N.-Bánya			8 ⁴²	6 ³⁸		
F.-Gyarmat			8 ²⁰	6 ¹⁵	V. v.	6 ⁰⁶
Szatmár-hegy piacz	köznap		8 ¹⁰	csak 12 ¹⁰	3 ⁴⁰	9 ⁴⁰
Erdőd			8 ¹⁰	pénteken.		9 ⁴⁰

Nagy választék mindenféle
THEA-RUMOKBAN
 és
THEÁKBAN.
 KITÜNŐ MINŐSÉGŰ
BOROK.

Friss töltésű ásványvizek u. m.
BIKSZÁDIVIZ,
 mely felülmúlhatatlan minden
 más ásványviznél
 — SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ, —
 a legjelesebb konyhasós égvé-
 nyosvíz, mely az első helyet
 foglalja el
BUDAI KESEFŰVIZ,
 orvosok által ajánlva

Mertz István

fűszer, festék, bor és csemegekereskedése
Szatmár, Deák-tér 18.

Ajánlom a nagyérdemű közönség szíves figyelmébe jó hírnévnek örvendő

fűszer- és csemegekereskedésemet,
 tisztán kezelt kitűnő minőségű boraim,

melyeknek valóságáért és tisztaságáért kezességet vállalok.

Pontos és szolid kiszolgálás!

K Á V É
 a legolcsóbbtól a legfinomabb
 minőségig.
 Osztályorsjáték elárúsítás.

Kitűnő minőségű
SAJTKÜLÖNLLEGESSÉGEKBŐL
 nagy raktár.
DÉLI GYÜMÖLCSÖK.

PÁSKUJ IMRE

Saját készítésű juhérművek az ezredéves
 országos kiállításán, jeles munka, verseny-
 képesség és új iparág fejlesztéséért
 millenniumi éremmel lettek kitüntetve!

HAZAI IPARCSARNOKÁBAN

— SZATMÁRON —

a farsangi idényre

BÁLI KELMÉK

— dus választékban vannak, —

Menyasszonyi kelengyék a legszebb kivitelben,
 jutányos szabott árak mellett készen
 kaphatók vagy készíthetők.

Szőlőoltványok

szokványminőségben.

A legkiválóbb 42 bor- és csemegefa-
 jokban fajtisztán, teljes jótállással.

É l ő k e r i t é s .

Gleditschia esemeték és magvak.

Uradalmaknak, községeknek három
 évi törlesztésre is adatik.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövényfajta. Ez az egye-
 dül, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rend-
 kívül csokély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle
 állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Minden ren-
 deléshez rajzokkal ellátott ültetési és kezelési
 utasítás mellékeltek. Ezer csamete elég 200 méterre.
 Ára 6 frt

Diócsemeték

Óriási jövedelmet biztosító voltánál fog-
 va, ennek tenyésztése számos gazdagság-
 ban az utóbbi időben rendkívül elterjedt

Színes fénynyomatu **főárjegyzék** ingyen és bérmentve
 küldeték minden rendelési kötelezettség nélkül. Az **árjegyzé-
 sen** kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címére in-
 gyen és bérmentve küldetni kéri, mely nincsen az a ház, vagy
 család, a hol annak tartalmát haszonra ne fordítanák, városon,
 falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így
 még azoknak is igen érdekében áll, kik **rendelni semmi
 nem akarnak**, mert benne számos oly közlemények fogla-
 tatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cim-
 „Érmelléki első szőlőoltvány-telep” Nagy Gá-
 bor Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Szatmár-erdői h. é. vasut.

Fa-eladás.

2 éves vágásu

I-ső rendű

hasáb- és dorong-cserfa

házhoz szállítva köbméteren-
 kint.

Hasáb-cserfa 5 kor. fill 20
 Dorong „ 4 „ 50 „
 Legkevesebb 2 köbméter szállítható.

Megrendelhető a **Szatmár-
 erdői h. é. vasut** üzlet-
 kezelőségénél, **Rákóczy-
 uteza 46 sz. a. és Józsvika
 József megbízottnál Köl-
 csey u. 23.**

Az ezredéves magyar állam és népe

Szerkesztette: Dr. Jekelfalussy Józse

Ezer év diesőségének fénye ragyog
 e munkában mely a magyar politikus
 és tudós világ legelőkelőinek, mint:
 Beöthy Zsolt, Acsádi Ignác, Király
 Pál, Simonyi Zsigmond, Káldy Gyula,
 Plosz Sándor, Berzeviczy Albert sib.
 tollából eredő pompás czikk k fel-
 használásával és a minister megbí-
 zásából szerkesztett.

A munka 625 oldalra terjed.

Ára 1 frt 50 kr. helyett 50 kr.

Megrendelhető a „Heti Szemle” kiadóhiv.

HIRDETMÉNY.

Egy realjogu
KÉMÉNYSEPRÓ ÜZLET
zsabadkézből eladó,
vagy pedig
haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni a kiadóhivatalban.

SZÉKELY SÁMUEL.
Politikai és
közgazdasági könyv.

A világ összes érdekességeit
tárgyaló 660 oldalas mű.

Ára 4 frt helyett — 80 kr.

Ugyanez diszkötésben

5 frt helyett 1 frt 40 kr.

Megrendelhető a „Heti Szemle“ kiadóhiv.

A kirlyházai rk. kántortanítói állásra
f. hó 31-iki határidővel

pályázat hirdettetik.

A kántortanító javadalma:

- 1.) Hám alapból 70 korona,
- 2.) Tandijból 88 korona,
- 3.) Stólaból 60 kor.
- 4.) 27½ véka tengeriért 55 kor.
- 5.) Tüzfajárandóság 76 korona.
- 6.) 10 hold 1300 □-öl szántóföld,
430 □-öl rét, 622 □-öl kert, három
szobából, konyhából, pinczéből álló
kényelmes lakás, végül 380 korona
államsegély. Az állást azonnal el
kell foglalni. Kérvények nt. **Diemand Lajos** h. espereshez inté-
zendők **Turterebesre** Ugoesa m.

Turterebes, 1902. jan. 13.

Diemand Lajos
h. esp. lelkész.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére
a „vöröskereszt“-hez.

Kitüntetve:

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüssel, Bo-
logne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Waltergasse I. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciu-
mok, cingulusok nagy választékban. Vala-
mennyi készítmény a legjobb anyagból,
tartós és diszes kivitelben szövetek méter
számra is eladatnak.

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után olesón szállítatnak.

○○○○ Árjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve. ○○○○

SCHOTTOLA ERNŐ,

BUDAPET

a ruggyanta (gummi) gyártás magyarországi megalapítója
műszaki központi üzlet VI., Andrssy-ut 2,
(Fonc iére-palota.)

Legjobb minőségben, gyári áron szállit: **Összes mérleg
gyártmányok** (külön kiadású árjegyzék ingyen és bérmentve), a
gőzcséplőgépekhez szükséges anyagokat és eszközöket, **csap-
ágyfém, kenőszelenczék,** olajhoz és sűrű tovtte zsírhoz, **gép-
hajtó-szijak, vízmentes mozdony- és cséplőgép-ponyvák,**
**kazal, repce és kocsi-takarók, asbest és gummi anya-
gok, szelepek, vízmutatók, fessmérők, dobsinek, kenő-
anyagok, zsiradékok, gabna-zsákok.** „Első segély“ köt-
szerszekerények, mely kötszerszekerények a miniszteri rendeletnek
megfelelően minden ipartelegen, gyárüzemnél, malomban, stb. beszer-
zendők.

✂ Árjegyzék és ismertetések ingyen és bérmentve! ✂

✂ Szöllőmetsző ollók nagy választéka! ✂